

Samlad riskbild 2022 inklusive Intern kontrollplan - Uppföljning av åtgärder/kontrollaktiviteter

Förskolenämnden
2022

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Samlad riskbild med åtgärder	4
2.1	Samverkan kring lokaler	4
2.2	Systematiskt brandskyddsarbete	5
2.3	Systematiskt miljöledningsarbete	6
2.4	Informationssäkerhet	7
2.5	Otillåten påverkan.....	7
2.6	Korttidssjukfrånvaro	9
2.7	Statsbidrag	9
2.8	Målet om ökad likvärdighet inte kommer uppnås	10
2.9	Hållbar arbetsmiljö för rektorer	11
2.10	Oegentligheter i nämndens verksamhet.....	11
2.11	Arbetet mot kränkande behandling i förskolan	12
3	Samlad riskbild - Intern kontrollplan.....	14
3.1	Allergisk eller överkänslighetsreaktion	14
3.2	Tillgång till förskoleplatser.....	14

1 Inledning

Förvaltningen har under året genomfört åtgärder som identifierades i den samlade riskbilden för 2022. Fortfarande kvarstår åtgärder då flera av riskerna är av en mer omfattande karaktär och kommer att fortsatt hanteras under 2023.

Två granskningar har genomförts utifrån beslutad inter kontrollplan för 2022. Granskningen redovisades för nämnd den 26 oktober 2022. Identifierade åtgärder utifrån genomförda granskningar omhändertas under året.

2 Samlad riskbild med åtgärder

2.1 Samverkan kring lokaler

 Hantera risk

Riskbeskrivning

De KF uppdrag som förskolenämnden har tillsammans med lokalnämnden avseende att ta fram en strategi för att nå balans i lokalförsörjningen samt uppnå en organisation som möter behoven av platser motsvarar ännu inte förskolans behov.

Konsekvensbeskrivning

Följande är exempel på konsekvenser:

- Byggnation av förskola drar ut på tiden så att leveransdatum försenas med minst 60 dagar. Det kan leda till att platstillgång och placering av barn försenas samt kostnadsineffektivitet då rekryterad personal finns på plats men inte har några arbetsuppgifter (både pedagogisk personal samt intern service). Det kan också leda till problem med varuleveranser som behöver magasineras samt att myndighetskrav inte kan uppfyllas.
- Genomförandeplaner saknas för förlängningsrenoveringar och ersättning av befintliga förskolor. Det innebär att det blir svårt att planera/hitta ersättningsplatser, bedöma hur lång tid som renoveringen tar samt svårt att planera flyttkedjor. Finns även risk att fel i lokalerna ökar (fler felanmälningar) och att förvaltningen inte får en tydlig kostnadsbild.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Fortsatt arbete med uppdrag från kommunfullmäktige Slutdatum 2022-12-30	- Förskolenämnden får i uppdrag tillsammans med Lokalnämnden att ta fram en strategi för att nå balans i lokalförsörjningen samt uppnå en organisation som möter behoven av platser. (KF:s Budget 2021) - Grundskolenämnden, förskolenämnden, utbildningsnämnden och lokalnämnden får i uppdrag att tillsammans öka graden av samnyttjande av stadens lokaler (Löpande uppdrag från KF 2021) - Förskolenämnden får i uppdrag att tillsammans med lokalnämnden aktivt arbeta för att nå balans i lokalförsörjningen samt uppnå en organisation som möter behoven av platser. (KF Budget 2022)	Samverkan sker mellan berörda funktioner på LF, SLK samt förskoleförvaltningen. Samverkar även kring pågående projekt och planering. Kontakten med LF sker frekvent. Förvaltningen har tagit fram en process för framtagande av lokalbehovsplan. Lokalbehovsplan har beslutats av nämnden den 21:e september 2022. Utgör underlag för stadens planering. Den staden-övergripande styrgruppen för ny hyresmodell fattade den 28:e september 2022 beslut om en process för att säkra sambandet mellan lokalförvaltningens underhållsplaner och förvaltningarnas lokalbehovsplaner. Förvaltningarna tar tillsammans fram gemensamma principer för delegation kopplat till beslut inom området. Från och med årsskiftet 2022/2023 kommer staden att ha en ny organisation för stadsutveckling och förvaltningen ser en möjlighet att det kan bli tydligare vilken roll förvaltningen ska ha i stadsutvecklingsprocessen.

2.2 Systematiskt brandskyddsarbete

 Hantera risk

Riskbeskrivning

I granskningen av det systematiska brandskyddsarbetet i förskolenämndens internkontroll 2021 konstateras att förvaltningens åtgärder för att säkerställa att det i verksamheten bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med regelverket ännu inte fått avsedd effekt.

Konsekvensbeskrivning

Nämndens SBA lever inte upp till gällande regelverk. Kan innebära fara för liv och personskador.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Utveckla ett repetitionsmaterial om SBA Slutdatum 2023-12-31		Pågår ett arbete med att ta fram ett APT material. Beräknas kunna förmedlas till verksamheten under 2023. Räddningstjänsten har sedan tidigare tagit fram ett repetitionsmaterial som finns på förvaltningens temasida om SBA på intranätet.
 Pågående Inventering av förskolornas brandskydd för att klargöra om/vilken typ av brandlarm det finns på respektive enhet samt vilka enheter som har fönsterutrymning Slutdatum 2023-05-31	Åtgärd identifierad i förskolenämndens internkontroll 2021. Syftar till att säkerställa att förskolenämndens samtliga verksamhetslokaler är fullvärdiga utifrån gällande regelverk.	Förvaltningen har anställt två handläggare som har påbörjat inventeringen. Inventeringen bedöms vara klar i maj 2023.
 Avslutad Bygga upp ett centralt system där enheter kontinuerligt rapporterar och dokumenterar uppgifter kopplat till SBA, till exempel SBA-ronder och utrymningsövningar Slutdatum 2022-12-31	Åtgärd identifierad i nämndens internkontroll 2021. Syftet med åtgärden är att säkerställa att stödet kring SBA organiseras på ett ändamålsenligt sätt. Detta medför att ett uppsökande arbete kan bedrivas centralt vilket kan leda till större genomförbarhet inom SBA då insatser kan riktas till de som inte kontinuerligt rapporterar in.	Klar och överlämnad till alla biträdande utbildningschefer.

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Introduktion av nya rektorer och kompetensutvecklingsinsatser riktade till rektorer (SBA) Slutdatum 2022-12-31	Åtgärd identifierad i nämndens internkontroll 2021. Syftar till att säkerställa att kunskapen överförs och att SBA lyfts som prioritet.	SBA finns med på introduktionslistan för nya chefer. Kompetensutvecklingsinsatser genomförs vid förfrågan. Förvaltningen behöver se över rutin för kontinuerlig kompetensutveckling för cheferna inklusive ombud. En förutsättning för en fungerande rutin är att det finns ett register. Innan rutin kan tas fram behöver chefslinjen upprätta ett register över ombuden.

2.3 Systematiskt miljöledningsarbete

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Miljöförvaltningens rådgivande revision under 2021 (utifrån kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning) slår fast att nämnden delvis har skapat förutsättningar för det systematiska miljöarbetet. Det konstateras dock att kompetensen inom miljöområdet varierar inom organisationen och att det finns behov av mer resurser för att kunna arbeta heltäckande i en så stor organisation.

Konsekvensbeskrivning

Kan leda till brister i måluppfyllelsen kopplad till Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Avslutad Tillsättning av resurser för att säkerställa ett fungerande systematiskt miljöarbete Slutdatum 2022-12-31		Förvaltningen har rekryterat en utvecklingsledare miljö som påbörjat sin tjänst i september 2022.
 Pågående Kartläggning som även omfattar ansvar och roller (Systematiskt miljöledningsarbete) Slutdatum 2022-12-31		Förvaltningen håller på att ta fram en intern miljöplan. I miljöplanen kommer det finnas en beskrivning av roller och ansvar. Förvaltningen planerar att ta beslut om miljöplanen innan årets slut. Förvaltningen har även haft inne konsult som genomfört en kartläggning/miljöutredning där befintliga roller och ansvar har identifierats. Utredningen utgör underlag för miljöplanen som håller på att tas fram.

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Implementera det systematiska miljöarbetet i ordinarie planerings och uppföljningsprocessen Slutdatum 2022-12-31	Åtgärd identifierad i miljörevision 2021.	Struktur i Stratsys för att implementera miljöstyrning i den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen har tagits fram. Inför 2023 ingår miljöområdet i förvaltningens planerings- och uppföljningsprocess. Miljöområdet inkluderas i ekonomiavdelningens framtagande av nulägesanalys och verksamhetsplan samt i uppföljningen under året. Initialt sker planering och uppföljning på en övergripande nivå. Under 2023 ser förvaltningen över hur hela linjen kan inkluderas i arbetet. Miljömålen kommer hanteras inom nämndens verksamhetsplan för 2023.

2.4 Informationssäkerhet

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Att förvaltningen inte har kompetens och resurser för att efterleva lagstiftningen och säkerställa registrerade personuppgifter. Exempelvis avseende GDPR genom att det behandlas fler personuppgifter, samt att personuppgifter lagras längre än nödvändigt i Office 365.

Konsekvensbeskrivning

Kan leda till lidande för enskild individ, skapa minskat förtroende för förvaltningen och resultera i vitesföreläggande.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Avslutad Tillsättning av tjänst för att säkerställa förvaltningens arbete med informationssäkerhet. Slutdatum 2022-12-31		Rekrytering och tillsättning av tjänst har genomförts under våren 2022 på enheten för digitalisering och innovation.

2.5 Otillåten påverkan

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att det finns brister i förvaltningens arbete kopplat till hot och våld i situationer mellan medarbetare/vårdnadshavare (medarbetares säkerhet mot våld,

hot och otillåten påverkan).

Konsekvensbeskrivning

Det kan leda till personskador, arbetsmiljöproblem, personal som inte vill jobba kvar vilket drabbar barnen utifrån kontinuitet, merkostnader för nyrekrytering för verksamheten och kompetenstapp. Nivå för acceptans ökar succesivt vilket gör det viktigt att fånga upp tidigt.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
✓ Avslutad	Uppdrag från nämnden att säkerställa att stadens riktlinjer för personsäkerhet, rutin för polisanmälan vid hot och våld i tjänsten samt eventuell lokal riktlinje/anvisning för hot och våld är känd och fullt implementerad i hela förvaltningen. Slutdatum 2022-12-31	Redovisning i förskolenämnden i 25 maj 2022, protokoll nr 7/2021 § 120 (N608/2310-21). Förskolenämnden beslutade att förklara uppdragen som slutförda.
✓ Avslutad	Uppdrag från nämnden att ta fram ett förslag på hur förvaltningen ytterligare kan förstärka medarbetares säkerhet mot våld, hot och olovlig påverkan. Uppdraget ska samverkas med berörda fackliga parter. Slutdatum 2022-12-31	Redovisning i förskolenämnden i 25 maj 2022, protokoll nr 7/2021 § 120 (N608/2310-21). Förskolenämnden beslutade att förklara uppdragen som slutförda.
✓ Avslutad	Uppdrag från nämnden att sammanställa och analysera resultatet på de frågor i den kommande medarbetarenkäten som rör otillbörlig påverkan och hot samt tystnadskultur. Analysen skall göras i samverkan med fackliga parter. Slutdatum 2022-12-31	Redovisning i förskolenämnden i 25 maj 2022, protokoll nr 7/2021 § 120 (N608/2310-21). Förskolenämnden beslutade att förklara uppdragen som slutförda.

2.6 Korttidssjukfrånvaro

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att sjukfrånvaro ej uppmärksammas av chef, att rutin för hantering av korttidssjukfrånvaro ej följs och att uppstart av rehabiliteringsutredning därmed uteblir.

Konsekvensbeskrivning

Förlängd sjukperiod vilket innebär påfrestning för både individ och verksamhet. Kan bidra till bristande kvalitet och kontinuitet i undervisningen samt kostnad för verksamheterna i form av sjuklönekostnader.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Fortsatt arbete enligt rehabstrategi Slutdatum 2022-12-31	Åtgärd identifierad i förvaltningens interna riskhantering 2022.	Arbetet med Rehabstrategin har gett resultat där utbildnings- och verksamhetsområdet driver arbetet med stöd av HR-specialister. Hälsosamtal har startats upp för att sätta in tidiga åtgärder vid upprepade korttidssjukfrånvaro.

2.7 Statsbidrag

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Statsbidrag för minskade barngrupper ersätts av statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder som förskolenämnden ansvarar för att fördela.

Konsekvensbeskrivning

För förskolor som tidigare tagit del av statsbidraget för minde barngrupper kan förändringen komma att innebära ett omställningsarbete. Det kan påverka barnens utbildning samt personals och rektorers arbetsmiljö.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Avslutad Ta fram ett förslag på hantering av statsbidraget inför hösten 2022 Slutdatum 2022-03-31		Nämnden fattade beslut om fördelning av statsbidraget för hösten 2022 den 20 juni 2022. Beslut togs i samband med den ekonomiska lägesrapporten per maj, N608-0030/22. Aktuellt beslut omfattar såväl kommunala som fristående förskolor.

2.8 Målet om ökad likvärdighet inte kommer uppnås

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att inte alla barn får den undervisning de har rätt till då förskollärar- samt barnskötare inte är likvärdigt fördelade över staden.

Konsekvensbeskrivning

Kan innebära att varje barn inte kan få den utbildning de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Lika så att barn i behov av särskilt stöd inte får det stöd de har rätt till.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Insatser för att sprida kompetens över stadens förskolor Slutdatum 2022-12-31		En kontinuerlig översyn görs inom utbildningsområdena för att säkerställa spridning av kompetens för att få till en mer gynnsam fördelning efter
 Pågående Kompetensinsatser för befintlig personal Slutdatum 2022-12-31		Utbildningsinsatser pågår för att utbilda fler barnskötare inom förvaltningen.

2.9 Hållbar arbetsmiljö för rektorer

■ Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att rektorer förutsättningar att genomföra sitt uppdrag försvåras på grund av ansvar för många olika enheter och/eller många medarbetare.

Arbetsbelastningen ökar ytterligare för de rektorer vars kollegor går rektorsutbildning.

Konsekvensbeskrivning

Rektors chef/pedagogiska ledarskap påverkas vilket kan få konsekvenser på kvaliteten på utbildningen. Hög arbetsbelastning kan leda till stress och sjukfrånvaro.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående		
Förvaltningens kommentar: Förvaltningen inväntar stadens kartläggning av antal medarbetare för chefer för att därefter ta fram förslag på åtgärder utifrån förvaltningens behov och förutsättningar.		Arbete pågår i staden. Förvaltningen har svarat på en remiss från kommunstyrelsen avseende utredningen kring medarbetare per chef och förvaltningens identifierade behov.
Slutdatum 2022-12-31		

2.10 Oegentligheter i nämndens verksamhet

■ Hantera risk

Riskbeskrivning

Varje nämnd ansvarar för en tillräcklig intern kontroll i verksamheten. Enligt stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll ska risken för oegentligheter alltid vara en del av nämndens riskhantering. Ett förbättringsområde för nämnden är att identifiera vilka risker för oegentligheter som finns i verksamheten och identifiera i vilka områden riskerna finns.

Konsekvensbeskrivning

Avsaknad av förutsättningar för att hantera oegentligheter, och därmed också risken för förtroendeskada.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
 Pågående Intern rutin för oegentligheter Slutdatum 2022-12-31	Framtagandet av intern rutin för att förebygga att oegentligheter sker.	Arbetet med att identifiera olika typer av oegentligheter har genomförts. Arbetet med att ta fram rutiner pågår. Avdelningschef styrning och ledning stämmer av med övriga stödchefer kring att initiera arbetet med en grupp som samlar ihop och identifierar behov kring hela förvaltningens arbete med olika typer av oegentligheter. Förslaget är att gruppen ska bestå av avdelningarnas controllers som sedan samlar ihop information och kompetens från respektive avdelning. Controller på styrning och ledning föreslås projektleda arbetet. En rutin för hantering av visselblåsarärenden kommer att tas fram under 2022. Arbetet är mer omfattande än först identifierats och berör flera stöдавdelningar, arbetet med framtagande av en rutin kommer därför behöva fortgå under 2023.

2.11 Arbetet mot kränkande behandling i förskolan

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Stadsrevisionen rekommenderar förskolenämnden att säkerställa att förskolornas planer mot kränkande behandling innehåller en redogörelse av hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Stadsrevisionen rekommenderar förskolenämnden att följa upp att ärenden som rör kränkande behandling är åtgärdade och att den kränkande behandlingen har upphört.

Konsekvensbeskrivning

Brister i efterlevnaden av planer och ställda krav.

Åtgärder

Aktuell status och åtgärd	Beskrivning	Kommentar vid uppföljning
✓ Avslutad Åtgärder i arbetet mot kränkande behandling Slutdatum 2022-12-31	Åtgärder efter stadsrevisionens granskning 2020. En tydligare mall med tillhörande stödmaterial för plan mot diskriminering och kränkande behandling arbetas fram för att öka stödet till rektorer. I samband med detta sammanställs även en checklista för de rektorer som väljer att inte använda förvaltningens mall för att på så sätt säkerställa att även dessa planer lever upp till ställda krav. Utöver detta kommer stickprov på förskolornas planer att utföras. För att säkerställa att uppföljning av ärende skickas in till diariet kommer referensgruppen varje månad stämma av oavslutade ärende som ligger och återkoppla till berörda rektorer.	Förvaltningens plan mot diskriminering och kränkande behandling har reviderats i syfte att på ett tydligare sätt vara ett stöd för rektor vid utformning av verksamhetsplan. Ett utökat stödmaterial (som vägledning för arbetet med planen) är framtaget. Det innehåller bland annat begreppsförklaringar och förslag på kartläggningsmetoder. En checklista för att säkerställa att alla lagkrav uppfylls finns som stöd i arbetet. Mobiliseringsteamets arbete har utvärderats och förslag till förbättringsarbete har presenterats för förvaltningsledningen i januari. Revideringen och nytt stödmaterial har kommunicerats. Stickprover på förskolors plan mot diskriminering och kränkande behandling pågår och förväntas bli klara under året. Varje månad stämmer referensgruppen av oavslutade ärenden och återkopplar till berörda rektorer.

3 Samlad riskbild - Intern kontrollplan

3.1 Allergisk eller överkänslighetsreaktion

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att barn eller pedagoger serveras fel mat på grund av okunskap, eller bristande rutiner.

Konsekvensbeskrivning

Kan leda till en allergisk reaktion med långvarigt obehag eller dödsfall.

Kontrollaktiviteter (intern kontrollplan)

Aktuell status - Kontrollaktiviteter	Kontrollmetod	Kommentar vid uppföljning
 Avslutad		2022-12-19
Granskning av förvaltningens rutiner för allergi- och specialkost samt handlingsplan vid allergisk eller överkänslighetsreaktion.		Beslutad vid nämnd 26 oktober 2022 Protokoll nr 11/2022, § 196 (N608-3087/21).
Slutdatum 2022-10-31		

3.2 Tillgång till förskoleplatser

 Hantera risk

Riskbeskrivning

Risk att förvaltningens placeringsprocess inte fungerar optimalt och att platstillgången därmed inte är i paritet med behov.

Konsekvensbeskrivning

Om det är för få platser i relation till efterfrågan finns det stora risker att placerings-arbetet försenas och försämras samt att vårdnadshavare får besked om "skälig" placering med kortare varsel, vilket sänker förvaltningens legitimitet. En överkapacitet på platser innebär sämre ekonomisk hushållning (ineffektivitet), exempelvis genom att förskolor står bemannade utan att platserna nyttjas.

Kontrollaktiviteter (intern kontrollplan)

Aktuell status - Kontrollaktiviteter	Kontrollmetod	Kommentar vid uppföljning
 Avslutad		2022-12-19
Granskning av förvaltningens placeringsprocess		Beslutad vid nämnd 26 oktober 2022 Protokoll nr 11/2022, § 196 (N608- 3087/21).
Slutdatum 2022-10-31		